

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Usodni teden razorožitvene konference

PRED HITLERJEVO DEKLARACIJO IN PLENARNO SEJO.

V drugem letu svojega doslej brezuspešnega zasedanja je doživela ženevska razorožitvena konferenca najtežji udarec: spoznanje, da se Nemčija ne bori za enakopravnost pri razorožitvi, temveč za popolno svobodo pri oborožitvi! Če bi bila mednarodna diplomacija zasledovala razvoj dogodkov v Nemčiji po vojni tako, kakor ga je Francija s svojimi zavezniki v srednji Evropi, potem bi ji bilo to sedanje presenečenje gotovo prihranjeno; vedela bi bila že davno, kaj Nemčija hoče in kaj tudi dela. Zlasti mi smo vsa ta zadnja leta jasno videli, da je vsa nemška borba za »enakopravnost« v resnici le borba za tudi formalno pravico za oborožitev v enaki ali še večji meri, kakor je bila oborožena Nemčija Hohenzollerncev. Formalno, pravimo, kajti dejansko se je Nemčija tudi brez tega priznanja oboroževala in imela danes v raznih četah in organizacijah več ko milijon mož bojnih formacij. To se je ugotovilo pretekli teden tudi v Ženevi!

Članek nemškega zunanjega ministra barona Neuratha, v katerem je povedal, da se bo Nemčija kljub vsem eventualnim sklepom razorožitvene konference oborožila tako kakor vse druge velesile, je zato povedal svetu le tisto, kar smo mi že davno vedeli in javno trdili. Presenetiti je mogel torej samo Angleže, Američane in razne druge narode, ki so mislili vse doslej, da so bile naše trditve le produkt sovražstva. Zato je pa presenečenje temvečje, in zato je angleški vojni minister jezno zarožljaj s sabljo in slovesno izjavil, da Anglija Nemčiji nikoli ne bo priznala take »enakopravnosti«. Toda kljub temu so predsednik razorožitvene konference Henderson, Norman Davis in drugi še vse do zadnjega trenutka upali, da se bo dala nemška delegacija pregovoriti in bo sprejela njihove predloge. Toda Nadolny je ostal neizprosni, ker tako mu je bilo naročeno iz Berlina.

S tem je nastal na razorožitveni konferenci v Ženevi položaj, iz katerega si diplomati ne vejo pomoči. Najprej so sklicali več zaupnih sestankov in zaup-

nih razgovorov, in ko so uvideli, da kljub vsej diplomatski spretnosti ne morejo spremeniti stališča Neuratha in Nadolnega, so sklenili sklicati v soboto javno plenarno sejo konference, na kateri naj bi obračunali z Nemčijo in povedali vsemu svetu, da je ona kriva neuspeha in odgovorna za vse, kar bo sledilo. Pa tudi to se ni zgodilo! Gospodje diplomati so si premislili in so odgodili to nameravano sejo do četrтка. Do tega sklepa jih je privedlo Hitlerjevo sklicanje nemškega državnega zbora, na katerem bo »Führer« dokončno povedal, kaj misli z »razorožitvijo«. Sedaj zanimali Ženevo in nas seveda najbolj to vprašanje, kaj bo Hitler povedal v sredo, t. j. jutri? Mislimo pa, da se prav nič ne motimo, če rečemo, da nam je bistvo njegove jutrišnje deklaracije že znano. Razodel nam ga je podkancelar von Papen na nekem nedeljskem zborovanju, ko je dejal, da Nemčija ne bo niti za las odstopila od svojih zahtev, ki sta jih podala v Ženevi baron von Neurath in poslanik Nadolny.

Po vseh znakih sodeč bo torej Adolf Hitler potrdil samo Papenove besede, in na razorožitveni konferenci v Ženevi zbrana diplomacija bo potem lahko dokončno uvidela, da je bilo njeno odlaganje plenarne seje čisto odveč in bi bila lahko že v soboto storila tisto, kar bo v četrtek. Če nas torej Hitler jutri ne preseneti s kakšno nepričakovano »diplomatsko gesto«, potem bo ta teden za razorožitveno konferenco najusodnejši! Položaj se bo v Ženevi docela spremenil, in sicer v smeri, ki je nihče ni pričakoval. Ta preokret pa tudi ne bo ostal brez posledic za splošni mednarodni politični položaj in zlasti ne za v London sklicano svetovno gospodarsko konferenco. Kakor stoji stvari sedaj, kažejo vsi znaki, da ne bo nič ne z razorožitveno ne s svetovno gospodarsko konferenco, ali pa se bo iz vsega rodila kvečjemu vodena resolucija, ki bo ostala le na papirju in se bodo dogodki kljub njej razvijali svojo logično pot v še večji kaos in naposled v položaj, ko se bo dal vozel usode presekat edino z — mečem.

Nemčija bo ustavila vsa plačila

REPRESALIJE PROTI ZAPADNIM VELESILAM. V LONDONU PRESOJAJO GOSPODARSKI POLOŽAJ NEMČIJE PESIMISTIČNO.

PARIZ, 16. maja. Po zanesljivih vestih iz Berlina hoče nemška državna vlada ustaviti vsa inozemska plačila, kakor tudi vse državne in zasebne zahtevke. Smatra se, da namerava nemška vlada izrabiti to kot nekaj protipritisk proti nastopu zapadnih velesil.

LONDON, 16. maja. V tukajšnjih krogih se gospodarski položaj Nemčije motri kot katastrofalen in mnogo bolj poguben, kakor je bil v letu 1931. Zlata podlaga državne banke je znašala na dan, ko je prišla do oblasti Hitler-Papenova vlada, 27%, torej 3% nad najnižjo zakonito normalo. Na današnjem tržišču so nadležno občutno padli tudi nemški papirji, posebno pa Davisovo in Youngovo posojilo. Nemčija je stala na stališču, da ne potrebuje moratorija, ker je pripravljena izpolnjevati vse obveznosti in plačevati vsa plačila, seveda pa ne v devizah, temveč v markah. Med tem pa to njeno stališče ni sprejemljivo, ker predstavljata tudi kršitev pogodbe o Davisovem in Youngovem posojilu.

S tem stališčem Nemčije je bilo prizadetih osem držav, med njimi najbolj An-

glija, Združene države in Francija. Gre v prvi vrsti za plačilo okrog 107 milijonov funtov, ki so zapadli že včeraj. Če Nemčija ne bo zadostila svojim obveznostim, bo »Angleška banka« prisiljena nuditi pomoč prizadetim bančnikom in zasebnim lastnikom nemških papirjev. Nemčija je stala na stališču, da ne nosi nobene odgovornosti za ta položaj in da je padanje njenih deviznih zalog posledica istočasnega padanja njenega izvoza, dočim se na drugi strani uvoz ni primeru znižal.

Nasprotno tem nemškim trditvam pa razpolagajo tukajšnji finančni krogi z zaupnimi in zanesljivimi informacijami, da prejšnje nemške navedbe ne odgovarjajo popolnoma resnici, temveč da je eden glavnih vzrokov padanja podlage ta, da so se nemški državni izdatki v zadnjih dveh mesecih rapidno zvišali, skoraj podvojili, in sicer zaradi stroškov razširjenega strankarskega aparata, ki so ogromni in ki se vsi krilejo iz državnih blagaj. Angleški finančni krogi smatrajo, da je inflacija v Nemčiji nelzgovna.

Angleški glasovi o vojni nevarnosti

LONDONSKA VLADA RAZPRAVLJA O POLOŽAJU V ŽENEVI. VSI ČAKAJO NA JUTRIŠNJI HITLERJEV GOVOR. VELIKO RAZBURJENJE V ANGLIJI. »NOBEN ANGLEŠKI VOJAK NE SME PRESTOPITI ROKAVSKEGA PRELIVA!«

LONDON, 16. maja. Vlada se je sestala danes k seji, na kateri je razpravljala o položaju na ženevski razorožitveni konferenci. Zunanji minister sir John Simon je dobil nalog, da počaka na Hitlerjev govor v Londonu, ker bo vlada definitivno sklepala o nadaljni politiki Anglije v Ženevi v četrtek.

PARIZ, 16. maja. Vsa mednarodna diplomatska delavnost je ponehala in obšla spričo pričakovanja velikega programatičnega govora nemškega državnega kancelarja. Brez ozira na to pričakovanje pa se bodo razgovori med francoskim zunanjim ministrom Paulom-Boncourjem in ameriškim delegatom Normanom Davisom nadaljevala.

LONDON, 16. maja. Papenov govor v Münstru, kakor tudi vesti iz francoskih virov, da je pričela Nemčija izdelovati težke topove, so močno razburile vsi

angleško javnost. Odkrito se govori o bližnji vojni v Evropi. Posebno ostro piše včerajšnji »Daily Express«, ki poziva angleško vlado, da sporoči vsem evropskim vladam, da niti en angleški vojak ne bo nikdar več prestopil Rokavskega preliva, pa naj se zgodi v Evropi karkoli se hoče. »Daily Telegraph« je pa nezadovoljen s tako vojno gonjo in izjavlja, da je dolžnost vseh držav, v prvi vrsti Anglije, da obdrže hladne glave in da opuste vse, kar bi moglo položaj v Evropi še bolj poostriiti. List pravi, da je vse odvisno od govora kancelarja Hitlerja, ki ga bo imel jutri v nemškem državnem zboru in zato meni, da najbrže ne bo ostalo nič drugega, kakor da se države vrnejo k ideji pakta štirih velesil vsaj v onih vprašanih, ki se tičejo teh velesil.

Poostritev spora med Avstrijo in Nemčijo

PREPOVED LETOVANJA V AVSTRIJI. — AVSTRIJSKA DEMARŠA V BERLINU IN NEMŠKA NA DUNAJU.

DUNAJ, 16. maja. Spor med Avstrijo in Nemčijo se poostriuje vedno bolj. Narodno-socialistični organ »Der Kampf« napoveduje, da bo Nemčija izvedla napravo Avstriji represalije na ta način, da bo pritiskala na vse Nemce iz rajha, naj ne hodijo v avstrijska letovišča. Na te napovedi odgovarja avstrijski tisk, da znaša presežek uvoza iz Nemčije v Avstrijo nad 200 milijonov šilingov in bi mogli Nemci ta presežek izrabiti tako, da bi prišli na letovanje v Avstrijo. Če bo pa Nemčija preprečevala bivanje svojih državljanov v Avstriji, tudi ne bo mogla Avstrija več kupovati nemškega blaga. V tem primeru bi Nemčija sama nad seboj proglasila bojkot. Avstrija more mirne duše prepuštili Evropi sodbo nad politiko, s katero se hoče Avstrija postaviti pod pritisk.

DUNAJ, 16. maja. »Korrbüro« po-

roča: Avstrijski poslanik v Berlinu, inž. Tauschitz, je vložil pri nemškem državnem zunanjem ministru baronu von Neurath protest proti žalitvam, ki si jih je dovolil bavarski pravosodni minister dr. Frank v svojem graškem govoru proti vladi dr. Dollfusa. Kakor poroča dalje »Politische Korrespondenz«, je bila s strani avstrijske vlade izražena želja, da bi dr. Frank zapustil Avstrijo prej ko mogoče. Dajle se poroča, da je pa nasprotno vložil dunajski nemški poslanik dr. Riehl pri zveznem kancelarju dr. Dollfusu protest proti načinu, kakor so bili sprejeti nemški ministri na asperskem letališču. Zvezni kancelar je odgovoril nemškemu poslaniku, da bo odgovoril na ta protest takoj, kakor hitro bo prejel zadoščenje za grožnje proti avstrijski vladi, ki jih je izrekel minister dr. Frank v monakovskem radiu.

Prodiranje proti Peking

LONDON, 16. maja. Kitajsko uradno poročilo iz Pekinga potrjuje informacije, da so japonske čete že prekoračile reko Loano in potisnile Kitajce na drugi breg reke Tao. Bitka je bila zelo srdita. Nobenega dvoma ni več, da je namen in cilj japonske ofenzive zavzetje Pekinga. Poveljnik kitajskih čet general Hojuncing je izjavil, da znašajo kitajske izgube v zadnjih osmih dneh po bitkah pri Nanlienminu okrog 3000 mrtvih in ranjenih. Kitajski general veruje, da se mu bo posrečilo čvrsto in uspešno ustaviti japonsko prodiranje tik pred samim Pekingom. Poveljnik japonskih in mandžurskih čet Niši pripravljala odločilen napad na kitajske postojanke v odseku pri Minkunliannu. Odločilna bitka za posest Pekinga se pričakuje pri Tungčaoju, ki je oddaljen od Pekinga le 10 milj.

ROSENBERGOVA MISIJA PONESREČENA.

LONDON, 16. maja. »Times« se bavijo v svojem uvodniku z misijo dr. Rosenberga, ki jo proglajajo za popolnoma ponesrečeno. Tudi »Times« ostro kritizirajo stališče Nemčije.

DOLLFUSS IN HITLER POTUJETA V RIM

DUNAJ, 16. maja. O Binkoštih bo odpoštoval zvezni kancelar dr. Dollfuss v Rim, kjer bo osebno podpisal konkordat z Vatikanom. Kakor vse kaže, se bo ob istem času mudil v Rimu tudi nemški državni kancelar Hitler. Na direktno vprašanje je odgovoril dr. Dollfuss, da doslej še ni nič dogovorjenega glede njegovega rimskega sestanka z nemškim državnim kancelarjem, pač pa sestanka ne izključuje.

HITLERJEVCI V GDANSKEM

GDANSKO, 16. maja. Komisar Društva narodov je sprejel predstavnike narodnih socialistov o priliki bližajočih se volitev v senat. Deputacija je komisariju izjavila naslednje: 1. Narodni socialisti žele obdržati tudi še nadalje dobre in prijateljske odnose s Poljsko in bodo zato storiili vse, da zagotovijo varnost poljskih mej in poljske oblasti nad prostim pasom v Gdanskem. 2. Narodni socialisti so sklenili spoštovati pogodbe, zlasti pa pravice Poljske in 3. Narodni socialisti bodo spoštovali ustavo, ki jo je zajamčilo mestu Gdanskemu Društvo narodov.

Dnevne vesti

Iz železniške službe. Premeščeni so: Alojzij Medved, Franjo Mesarič in Alojzij Mohorko s Pragerskega v kurilnico Maribor, strojevodja Alojzij Obersnel iz Ljubljane v kurilnico Maribor ter uradniški pripravnik Janez Prek iz Slov. Bistrice na Lesce-Bled.

Iz poštne službe. Premeščena sta: manipulant Slavko Ljubič iz Ljubljane v Poljčane in uradniška pripravnica Milina Rasbergerjeva iz Maribora v Beograd; nadalje je premeščen poštini zvančnik Josip Polenčič z Maribora I. na Maribor III.; upokojen pa je Miroslav Drobnič pri mariborski glavni pošti.

Nedeljeno uradovanje na magistratu. Včeraj so pričeli uradi mestne občine mariborske nedeljeno uradovati. Uradne ure so od pol 8. do pol 14. ure, popoldne pa je od 3. do 6. ure na vseh oddelkih inšpekcijska služba.

Preselitev uradov mariborskih mestnih podjetij. Prihodnje dni, ko bodo pripravljene in primerno urejeni prostori v mestni hiši v Frančiškanski ulici, se bodo tja preselili uradi mestnih podjetij.

Seja mestnega sveta. Drevi bo imel mestni svet mariborske občine v mestni posvetovalnici svojo sejo. Na dnevnem redu je več tekočih zadev.

Gledališke abonente na blok opozarja uprava gledališča, da bosta za bloke samo še dve predstavi, in to nocoj v torek 16. t. m. »Človekoljubci«, v četrtek 18. t. m. pa »Mornar«.

Socialni položaj sodobne mladine je naslov predavanja, ki ga bo imel pisatelj in urednik g. Ludvik Mrzel-Frigid v četrtek 18. t. m. v palači Delavske zbornice. — S tem velezanimivim in zelo aktualnim predavanjem zaključijo Zveza mladih intelektualcev tudi svoj mladinski cikel javnih predavanj.

Podružnica »Merkurja«, društvo trgovskih in privatnih nameščencev v Mariboru, je imela v nedeljo, dne 14. t. m. volitev delegata za 61. glavno skupščino v Zagrebu. Izvoljen je bil za delegata z večino glasov 108 napram 36 g. inž. Joža Rus.

Cercle français. Francoski krožek v Mariboru se je preselil iz Grajske ul. 5 v Gregorčičevo ul. 7. Čitalnica bo, kakor doslej, odprta ob sredah od 17. do 19. ure.

Avtomobilska zveza med postajo Brezno-Ribnica in Ribnico. Odslej naprej bo vozil avto vsako soboto in nedeljo med postajo Brezno-Ribnica in krajem Ribnica, nakar se opozarjajo zlasti obiskovalci Senorjevega doma.

Jugoslavija! ... Kako se pripravljajo sprejem svojih »Trboveljskih slavčkov«, ki so ponesli Tvojo pesem med severne brate in celo na nemški Dunaj, ki je strog sodnik, kar se tiče umetnosti sploh, posebno pa muzike. Kako se nameravaš oddolžiti požrtvovalnemu pevskemu moštru, ki je umel položiti v srca rudarske dece bogatstvo svoje umetniške duše? Gospoda, čast, komur čast! Njih čast in slava je naša, za katero jim je ves narod dolžen hvaležnosti, kajti naš najboljši mladinski zbor so naši »Trboveljski slavčki«.

Navodila za I. pokrajinski zlet SKJ. Za udeležence zleta v Ljubljani bo izdal gospodarski odsek dvoje brošur: navodila za zlet in spored vseh prireditev v zletnih dneh. V obeh brošurah bodo tudi inserati in so akviziterji že pričeli nabiranje. Tako je prispel v Maribor pooblaščenec gospodarskega odseka, ki bo nabiral inserate za obe brošuri. Ker obeta inseriranje v teh brošurah glede na ogromno naklado velik uspeh, naj ne bo v Mariboru trgovca, obrtnika, hotela, industrije itd., ki bi ne inseriral v omenjenih brošurah.

Šolska vodstva, pozor! Letošnji XIII. ljubljanski velesojem bo od 3. do 12. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša upravo Ljubljanskega velesoja, da naj svoje majske izlete tako uredijo, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesojem. Na velesojem bo zbrano vse, kar zamore zanimati tudi mladino, dvigati njen narodni ponos in bistriiti razum. Za učence vseh šol in zavodov znižana vstopnina po 3 Din. Dan obiska poljuben, vendar se nedeljski in prazniški popoldnevi ne priporočajo.

Pohorske postojanke oživljajo. V soboto so člani zadruga Pohorskega doma pohiteli na svoj dom ogledati si sadove svojega dela. Tega prijetnega ogleda se je udeležil tudi novi magistratni ravnatelj g. Franjo Rodošek. Včeraj, v ponedeljek je pa zadruga imela svoj 3. redni občni zbor. Bilanca vsega dela je razveseljiva. Napredek se je pokazal na vseh področjih. Predsedniško poročilo je podal predsednik zadruga g. ing. Černe, tajniško tajnik g. Gorup, blagajniško g. Novšak, gospodarsko pa gg. Vončina in Bezljaj. Za nadzorstvo je poročal g. ravnatelj Barle.

Občnemu zboru je prisostvoval tudi predsednik SPD g. ing. Jelenec, ki so ga člani Poh. doma pozdravili z velikim navdušenjem. Odnosaji med Mariborsko kočjo in Pohorskim domom postajajo od dneva do dneva bolj prijateljski in se je v taki harmoniji, ki že danes obstoja, tudi končal občni zbor naprednega Pohorskega doma. V načelstvu zadruga so bili ponovno izvoljeni sledeči gospodje: predsednik ing. Albin Černe, mestni gradbeni nadsvetnik, podpredsednik Anton Brandner, mag. pis. oficijal; tajnik Jože Gorup, mag. pis. asistent; blagajnik Karol Novšak, mestni blag. kontrolor; gospodarja Anton Vončina, mestni geometer in France Bezljaj, mestni gradb. asistent; člani Ljudevit Zorzut, mag. rač. oficijal; Stanko Šnuderl, mestni rač. nadrevident; Ivan Ribič, mag. uradnik; Ivan Pukl, mestni izterjvalec; Konrad Pukl, sanit. sluga; nadzorniki: Joža Barle, ravnatelj mestnega knjigovodstva; Franjo Rodošek, magistratni ravnatelj; inž. Josip Baran, gradb. komisar; Franjo Kramberger, mag. višji oficijal in Dora Golubovičeva, mag. uradnica.

Javna zahvala! Na prošnjo Protituberkulozne lige v Mariboru, ki jo je razposlala pred kratkim vsem pridobitnim in imovitejšim slojem v in izven Maribora, so se odzvali in darovali fondu za zgradbo azila sledeči dobrotniki: Tovarna Doctor in drug v Mariboru 500 Din, Unio, družba z o. z. v Mariboru Din 100, g. Franjo Majer, trgovec v Mariboru Din 100, Sladkogorska tovarna lepenke in papirja v Sladkem vrhu Din 50, g. Kirbiš Karol pri Sv. Trojici Din 50, tvrdka Zugmayer & Gruber v Slov. Bistrici Din 100, tvrdka C. Büdefeldt v Mariboru Din 500, uradništvo Jug. Udružene banke d. d., fil. Maribor Din 110.50, g. Josip Benko, tovarnar v Murski Soboti Din 100, g. Ferik Josip, trgovec in gostilničar na Pesniškem dvoru Din 50, g. dr. Jože Sekula, zdravnik, Din 50, tvrdka Josip Ulaga, nasl. Zsinicz v Mariboru Din 100, Mariborska tiskarna v Mariboru Din 100 ter več drugih z zneskom pod Din 50. Vsem dobrotnikom, ki so s tem pokazali sočutje za bol svojega bližnjega in upoštevati težko nalogo lige, izreka Protituberkulozna liga v Mariboru najprizrenejšo zahvalo! Upamo, da bodo lepemu vzgladu sledili tudi ostali naprošeni!

Gledališče v sosednjem Gradu, ki je bilo nekaj časa nevarno ogroženo, je za prihodnjo sezono zopet zasigurano. Mestna občina graška mu daje 310.000 šilingov (skoro 3.000.000 Din) letne subvencije, članstvo pa je pristalo na 15% odtegljaj od svojih plač, ki se bo porabil za počitniške gaže, ako ne bodo gledališki dohodki med letom dovolj veliki, da krijejo tudi počitniške plače. — V kratkem bo graški občinski svet sklepal o imenovanju novega ravnatelja, za čigar mesto se ni priglasilo nič manj kot 20 ponudnikov.

Opomin za plačilo davkov. V smislu zakona o neposrednih davkih je potekel skrajni rok za plačilo II. četrtletnega obroka; zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet (pavšalnega), rentnine, družbenega davka in vojnice dne 15. maja 1933. V smislu uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjanju in neizterljivosti davkov se opominjajo vsi davčni zavezanci, ki so zaostali s plačilom teh, kakor tudi vseh že poprej v plačilo zapadlih davkov, da jih plačajo v osmih dneh, sicer se bo uvedla prisilna izterjava v smislu čl. 30. in 59. citirane uredbe.

Poslednja uprizoritev Dehmeloze uspele drame »Človekoljubci« bo drevi, v torek 16. t. m. za red A. Veljajo znižane cene.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Torek, 16. maja ob 20. uri: »Človekoljubci«. Red A. Znižane cene. Zadnjič.

Sreda, 17. maja. Zaprto.

Četrtek, 18. maja ob 20. uri »Mornar«. Red B. Znižane cene. Zaključna dramska predstava.

Zaključek dramske sezone. Letošnja dramska sezona se zaključuje v četrtek 18. t. m. Vršili se bosta samo še dve predstavi: nocoj, v torek 16. t. m. bo poslednja uprizoritev Dehmeloze drame »Človekoljubci«, zaključna dramska predstava pa v četrtek 18. t. m. za red B. Uprizorili bodo po znižanih cenah zabavno komedijo »Mornar«, delo priznanega poljskega pisatelja Jerzija Szaniawskiego. Na omenjeni poslednji uprizoritvi opozarjamo zlasti vse gledališke abonente na blok.

Živčno bolnim in otožnim nudi mila neravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnege mozga najtopleje priporočati. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zdrava kakor vsakdanji kruh! Pijte zato samo Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo s pravim »Francovim« dodatkom!

S čolnom po Dravi. Te dni je dospela v Maribor neka skupina nemških potnikov, ki potuje s čolnom po Dravi. Potniki so se ustavili tudi v Mariboru in pristali na našem Pristanu. Potovati tako-le s čolnom po Dravi pa je bilo zelo všeč 16letnemu Francetu Danku in njegovemu tovarišu Francu Omulcu, ki sta se pridružila nemškemu popotniku in odplula z njimi iz Maribora. Omulcu pa vožnja najbrže ni ugajala in se je že pri Dupluku izkrcač, dočim je njegov tovariš Danko nadaljeval pot. Včeraj pa se je zglasila na policiji Dankova mati in prosila, naj bi ji sina izsledili in privedli domov, ker je odšel od doma brez njene vednosti in njenega dovoljenja.

Ponesrečen kolesar. Na cesti blizu Sv. Kungote je padel včeraj dopoldne 28letni črkoslikar Stanko Babič iz Rošpola tako nesrečno s kolesa, da so ga morali spraviti v mariborsko bolnišnico.

Ukradeno kolo. Čeprav so v zadnjem času opremili vsa kolesa naših kolesarjev z evidenčnimi številkami, ne moti to tatov, da ne bi še nadalje kradli koles. Tako je včeraj popoldne bilo ukradeno 500 Din vredno kolo delavcu Josipu Tekavčju izpred mehanične tkalnice v Linhartovi ulici.

Dve nezgodi. Pretekli ponedeljek je padel po stopnicah 59letni tesar Konrad Verlič, stanujoč v Gozdni ulici, tako nesrečno, da se je nevarno poškodoval na glavi. Istega dne je doletela hujša nezgoda tudi 4letnega Josipa Kosarja, ki je padel na cesti in si zlomil levo roko nad komolcem. Oba ponesrečenca so prepeljali mariborski reševalci v bolnišnico.

Aretacije. V policijske zapore so romali preteklo noč France K., ker je bežal po mestu, neki France P. zaradi ogražanja javne varnosti, neki Miha K., ker je pijan razgrajal na Glavnem trgu in neka Katica F., ki se je dobro pokrepčala v neki gostilni, pa ni imela denarja, da bi plačala zapitek.

Vlomilec Karel Novak izročen sodišču. Pri nadaljnjem zaslišanju na policiji je aretirani vlomilec Karel Novak, ki je vlomil v Jakličevo pisarno, vztrajal pri prvih izpovedbah. Včeraj ga je policija izročila sodišču. Tam se bo najbrže omehčal in vdal ter priznal vse svoje grehe.

Grajski kino. Od danes dalje sijajna veseljoigra »Ljubezen, šala in resnost«, izborna glasbena komedija po romanu Bonbury od Oskaria Wildea. Pripravlja se opereta »Havajska roža«.

Kino Union. Do vključno torka Don Quichotte s svetovno znanim pevcem Fjodorom Šaljaninom. Od srede naprej »Hči polka«, eden najboljših filmov Anny Ondre.

Franscoka sodba o Angležih

PARIZ, 16. maja. V svoji sobotni številki piše list »Ordre«, razpravljajoč o francosko-angleških zvezah, med drugim naslednje: »V trenutku, ko bi Anglija ponovno postala zaveznica naše države, bi bila odstranjena vsaka vojna nevarnost in bi bilo naglo konec hitlerijanstva. Žal pa imajo fanatiki pacifizma z one strani Rokavskega preliva še vedno tak vpliv, da na tako zvezo nikakor še ni mogoče upati. Hitler ve to prav dobro in se zato tudi preveč ne razburja. Če bo potrebno, se bo Hitlerju na koncu koncev po srečilo ponovno pridobiti naklonjenost anglosaških germanofilov, ki so se tako težko ločili od njega.«

AMERIŠKI ŽIDJE PROTI NEMČIJI.

WASHINGTON, 16. maja. Zastopniki 288 židovskih družb so sklenili bojkot nemškega blaga in pošiljanje blaga z drugimi, nikakor pa ne z nemškimi ladjami. Bivši ameriški poslanik v Nemčiji Gerard je poslal zborovanju svojo zaupnico.

V JERUZALEMU.

JERUZALEM, 16. maja. Židovsko prebivalstvo Jeruzalema je demonstriralo včeraj ogorčeno proti Nemčiji. Množica je skušala naskočiti nemški generalni konzulat in ga zažgati, kar pa je preprečila z največjim naporom angleška policija. Na javnih trgih so demonstranti sežgali več hitlerjevskih kljukastokrižastih zastav in Hitlerjevih slik.

CARINSKA VOJNA NEMČIJA—MADŽARSKA.

PARIZ, 15. maja. Po poročilu agencije »Havas« iz Budimpešte je postala carinska vojna med Nemčijo in Madžarsko neizogibna. Nemčija je visoko zvišala mimo zaščitnih carin na poljedelske pridelke, živino, jajca, sočivje in sadje tudi carinsko postavko na svinjsko mast, glede katere je uživala Madžarska doslej velike ugodnosti.

Tatvina ročnega vozička. Nabavljalni zadrugi na Rotovškem trgu je včeraj dopoldne odpeljal nekdo ročni voziček, vreden 600 Din. Zadruga je prijavila tatvino policiji.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 6.8 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 3.4 stopinje nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 738.5, reduciran na ničlo 737.7; relativna vlaga 96; vreme je tiho in jasno. Vreme bo menjaje oblačno in bo pričela temperatura naraščati.

Strašen zločin kitajskih razbojnikov

Na Kitajskem je v posameznih pokrajinah še vedno obilo razbojnikov, ki zagreše dan za dnem nove strašne zločine. Nedavno je prejel v neki severni provinci, v mestu Tuhanu, neki tamkajšnji trgovec pismo, v katerem so zahtevali neznani zločinci od njega, da jim pošlje takoj na neki določeni prostor 8000 dolarjev, ker ga bo sicer zadelo strašno maščevanje. Trgovec, ki ni bil posebno premožen, ni mogel ustreči zahtevi razbojnikov, ki so ga siljevali. Kar enostavno take vsote niti ni imel. Dva dni pozneje je izginil z doma brez sledu njegov 5letni sin. Oče je ves obupan vso zadevo sporočil vojaškemu poveljniku mesta, ki je uvedel najpodrobnejšo preiskavo, ki pa je ostala brez vsakega uspeha. Tri dni nato je trgovec zopet prejel pismo, v katerem so mu razbojniki sporočili, da jim pošlje 16.000 dolarjev, ker mu bodo sicer umorili sina. Nesrečni oče je prodal vso svojo trgovino, večino svojega poljšitva in si je skušal deloma še izposoditi manjkajoči znesek, vendar zaman. Spravil je skupaj samo 2000 dolarjev. O svojih nadaljnjih korakih ni obvestil več vojaškega poveljnika, ker se je bal maščevanja razbojnikov, temveč je odnesel denar na določeni kraj v gozdu in ga skril pod nekim kamnom. Naslednjega dne je prejel majhen zavitek, v katerem sta bili ušesi njegovega sina in pismo, da mu pošiljajo izsiljevalci le del otroka, ker jim je tudi nesrečni oče poslal le del zahtevane odkupnine.

Letovanja naše mladine

SPREJEMANJE UČENCEV OSNOVNIH, MEŠČANSKIH IN SREDNJIH ŠOL V POČITNIŠKE KOLONIJE.

Mestna občina mariborska se je spoznavala z državnim Zdravstvenim domom, Naraščajem Rdečega križa, Društvom za zdravstveno zaščito otrok in mladine ter državnim Higijenskim zavodom v Zagrebu zaradi emotnega postopka pri sprejemanju učencev osnovnih, meščanskih in srednjih šol v počitniške kolonije. V bodoče se bodo sprejemali otroci v kolonije na javne in na lastne stroške.

Učenci osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki bodo določeni za počitniško kolonijo na javne stroške, se upoštevajo le, če bo preiskava ugotovila, da so zato sposobni tako z zdravstvenega kakor s socialnega stališča. Otroke osnovnih šol bo pregledal mestni šolski zdravnik g. dr. Wankmüller, učence meščanskih in srednjih šol pa vodja državnega zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec. Pri preiskavi bo zdravnikom pomagalo učiteljsko z nasveti, ker pač najboljšo pozna razmere svojih učencev, upoštevajoč sklep mestnega mladinskega sveta, da se naj na javne stroške sprejemajo v počitniške kolonije le oni učenci, ki so tega resnično potrebni, ne oziraje se na to, ali morejo njihovi starši k stroškom kaj prispevati ali ne.

Te dni so prišla vodstva in ravnateljstva vseh osnovnih, meščanskih in srednjih šol posebne tiskovine, ki jih naj posamezni prosilci izpolnijo in pošljejo mestnemu županstvu. O sprejemu bo končno odločala posebna komisija. Za sprejem iz javnih sredstev pride za le-

tošnje letovanje v poštov 194 otrok (133 na Pohorje, 61 na morje), in sicer na račun mestne občine 85 otrok na Pohorje in 35 na morje, na račun banovine 33 otrok na Pohorje, na račun Naraščaja Rdečega Križa 26 otrok na morje, na račun fonda za zdravstveno zaščito otrok pa 15 otrok na Pohorje.

Da bo mogoča večja izbira, se bo število otrok, ki pridejo v poštov za letošnje letovanje, zvišalo za 50%.

Za učence, ki bodo letovali na stroške svojih staršev, pa veljajo naslednja navodila: sprejem v Počitniško kolonijo kraljice Marije na Pohorju je treba prijaviti tajništvu Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine, ki bo dalo interesentom tudi vse ostale informacije. (Oskrbnina stane na dan 20 Din); sprejem v počitniško kolonijo Naraščaja Rdečega Križa je treba prijaviti prof. Finku, ali pa vodji kolonije g. Ravterju (oskrbnina z vožnjo vred znaša za 4 tedne 800 Din); sprejem v počitniško kolonijo v Martinšćici pri Sušaku pa je treba prijaviti državnemu Zdravstvenemu domu v Korosčevi ulici (oskrbnina znaša za mesec dni 750 Din).

Počitniška kolonija na Pohorju bo trajala od 11. junija do 8. septembra, v Kaštelu Lukšiču bo trajala od 3. julija do 1. avgusta, v Bakarcu pa od 5. julija do 30. avgusta. Počitniška kolonija v Martinšćici je namenjena julija meseca samo za dijake, avgusta pa samo za diakinje ter učence ljudskih šol.

znanovanci zaradi greha staršev le težko ali pa sploh ne morejo dobiti poštene službe in tako sami, obsojeni od »vzgladne« človeške družbe, slede stopinjam svojih roditeljev in zabredejo v zločin.

Američani tonejo v pivo.

Statistika mesta Newyorka o konzumu piva v prvem mesecu dovoljenega točenja je zelo zanimiva. V tem prvem mesecu je bilo popitih 3,2 odstotnega piva nič manj kakor 401.380 barelov, kar da 46.428.000 litrov. To pomeni, da odpade na vsakega Newyorčana, vstevši dojenčke, starčke in ženske, po 6 litrov. Samo na državni trošarini na pivo je prejela država v prvem mesecu »mokrega« režima nad 3 milijone dolarjev.

Sokolstvo

Praznik »Sokola Maribor III.«

Dobro uspeli javni nastop. Sokol III. je vestno pripravljen za pokrajinski zlet.

Vsakoletni društveni nastop je praznik vsakega posameznega Sokolskega društva. Tega se zaveda tudi še mlado, krepko in agilno Sokolsko društvo Maribor III, ki je imelo v nedeljo svoj praznik, svoj letošnji javni nastop, ki je v celoti dokazal javnosti, da se je Sokol Maribor III. močno razvil v treh letih svojega obstoja, da dela v duhu Tyrševih idej, da je izborno pripravljen za pokrajinski zlet v Ljubljani in, da tvori močno nacionalno borbena vrsto.

Pod starodavno Piramido, kjer ima svoje gnezdo, je bilo v nedeljo ves dan zelo živahno. Že zgodaj zjutraj so se pojavile na ulicah in telovadišču rdeče srajce. Dopoldne je bila generalna skušnja vseh oddelkov, popoldne pa se je vključil raznim drugim prireditvam, zbrala na lepo okrašenem telovadišču množica Sokolov in prijateljev Sokolstva iz mesta in okolice.

Točno ob napovedani uri so se zbrali vsi društveni oddelki pred krčevinsko šolo in krenili v slavnostnem sprevodu z vojaško godbo na čelu po krčevinskih ulicah in po Aleksandrovi cesti na letno telovadišče. Lep in presenetljiv je bil pogled na sprevod, v katerem je bilo 362 Sokolov in Sokoličev domačega društva v krojih in telovadnih oblekah, krepka četa od Sv. Marije in četa vojakov.

Takoj nato se je pričel javni nastop, ki je obsegal 12 točk. Prvi so nastopili člani, 72 po številu, ki so izvajali proste vaje za pokrajinski zlet. Kritje in izvajanje je bilo dobro. Za njimi so prihiteli na telovadišče nižji oddelki dečkov in deklic. Njih igre so vzbujale mnogo veselja. Proste vaje naraščajnic in dečkov so bile učinkovito izvajane in so bili oboji za svoj nastop deležni priznanja navzočega občinstva. Teki preko zaprek, ki so jih nato izvajali naraščajniki in naraščajnice, so bili dobri. Videli smo ogorčeno borbo. Skladno in lepo je bilo izvajanje prostih vaj višjega oddelka deklic.

Skupna orodna telovadba je ugajala in pokazala jako dobro izvežbanost. Nato so nastopile s prostimi vajami članice. Njih izvajanje je bilo precizno in graciozno, kritje pa je bilo naravnost vzorno. Ugajala je tudi igra z žogo »Med dvema ognjema«, ki so jo izvajale članice in naraščajnice. Nato je nastopila četa vojakov 45. pehotnega polka in sim-

bolizirala v prosti vaji borbo na bajonet. Efekten pa je bil zaključek spreda. Sestnajstotica je izvajala zelo dobro simbolično vajo »Naprej«. Vsi nastopajoči oddelki so bili deležni navdušenega priznanja in dolgotrajnih ovacij. Vsi oddelki so tudi pokazali, da so vestno in dobro pripravljeni.

Po nastopu se je razvila na telovadišču, ki je v noč zažarelo v stotinah lučk, prijetna in prisrčna zabava, ki je trajala pozno v noč.

Sokol Maribor-matica javlja, da so od danes naprej uradne ure vsak torek od četrta na sedem do četrta na osem in ne več ob sredah kot do sedaj.

Sport

Olimpijski odbor v Mariboru bo imel svoj ustanovni občni zbor 26. maja ob 20. v hotelu »Orel«.

Nov jugoslovanski rekord je preteklo nedeljo postavil ASK Primorje v štafetnem teku 4x1500 m. Primorjanska štafeta je porabila za omenjeno progo 18 minut, 44 sekund in eno petino ter je s tem postavila nov jugoslovanski rekord.

V tekmovalju za državno nogometno prvenstvo se srečajo v nedeljo 21. t. m. naslednji nasprotniki: v Ljubljani Hašk: Primorje, v Zagrebu Concordia: Jugoslavija, v Sarajevu Slavija: Gradjanski, v Osijeku Slavija: Vojvodina in v Beogradu BSK: Hajduk.

SK Svoboda poziva vse verificirane igralce, da oddajo do sobote 20. t. m. v tajništvo po eno sliko v svrhu verifikacije. Igralci, ki slike ne bodo oddali, bodo črtani iz seznama verificiranih igralcev.

Celovski SK Rapid bo gostoval 25. t. m. v Mariboru ter odigral proti mariborskemu SK Rapidu prijateljsko tekmo.

Našim kadilcem. Monopolska uprava je sklenila izdati za XIII. ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija posebno vrsto cigaret »Vardar« in »Drina«, ki se bodo prodajale poleg vseh naših specialitet v sejemski trafiki za obiskovalce velesejma. Omenjene cigarete »Vardar« in »Drina« se bodo prodajale v škatljicah po 20 kosov po ceni, ki velja za navadne »Vardar« oziroma »Drina«.

H. Collinson Owen:

Mikrob

»Kakšna neki?« je vprašal Scroggit, ki se poslej ni ničesar več čutil.

»Lejte, prepričan sem, da je vaši ženi vcepila (to se pravi, jo pičila ali ugriznila, razumete?) kaka malo znana žuželka, ki je bila v bananah. Prav podrobno sem poizvedoval v bolnišnici o njenem primeru, pa nihče mi ni omenil banan. To je prekrasno!... Še malo žganice, prijatelj!... S sodarico tokrat?«

»Predobri ste, gospod,« je črnil tat in pomolil svoj kozarec.

In izpraznil je polahko in vestno do dna šumečo mešanico.

»Se počutite bolje, kaj? Sedaj pa stopite sem, da vam pokažem živalce, ki so krive vsemu zlu!«

Nič kaj pomirjen je Scroggit vstal in nerodno sedel v učenjakov naslanjač nasproti drobnogledu.

»Zamežite z levim očesom in glejte v tubo. Ali kaj vidite?«

»Nak, gospod, niti cepera ne vidim.«

Profesor je narahlo popravil nastavek.

»Kaj pa sedaj? Ali ne razločite rdečkah stih stvaric, ki gomazijo?«

Nastopil je premor, zatem pa je Scroggit zaklical:

»Da, da!... Vidim!... Aj, ta mrčesek!... Tak tako, tile mrgolinčki so spodbopali zdravje moji ubogi Lizi?«

»Da, ti mrgolinčki, kakor pravite,« je odvrnil profesor z nasmeškom.

In ko se je ozrl po mizi, je opazil, da je vlomilec v svojem ganotju odložil svoj browning. Učenjak je iztegnil roko in se ga skrivaj polastil.

»A, grde živali!« je vzkliknil Scroggit in še vedno strmel v cev skoro tako zamišljen, kakor je bil poprej učenjak, ko ga je prvokrat zmotil v njegovih raziskavah. »Kolikšna pa je ta šmentrga?«

Vzhičen ob dojmu, ki ga je napravil na svojega obiskovalca, je učenjak iskal dovolj krepke primere, da bi učinkovala na njegovo domišljijo.

»Koliko prebivalcev je v Londonu?« se je oglasil. »Okoli sedem milijonov menda. No, dvakrat sedem milijonov teh mrčeskov, ki jih vidite, bi mogli položiti na poštno znamko, pa še bi imeli dovolj prostora, da bi se po mili volji sprehajali!«

»Hudirja!« je žugnil Scroggit in pozabil usta zapreti.

Naposled se je vendar odločil, da zapusti instrument in je zopet vstal.

»Raca na vodi,« je hitel, »to bi pa le rad vedel, kako neki počenjate, vi škripci, da izvohate takele šmenice! Jaz imam prijatelja, ki odpira blagajne s kisikom, ampak meikuš, vi ste še bolj navrtani kot on!«

Zdajci je zapazil, da drži profesor njegov samokres v roki.

»Ej, le dajte, le dajte!« je izjavil Scroggit neprisiljeno. »Lahko ga kar obdržite, če vas je volja. Nocoj me nič kaj več ne veseli, da bi še delal.«

»Zdelo se mi je boljše, če ostane pri meni,« je rekel profesor.

Človek bi bil skoro mislil, da se opravičuje.

Vlomilec pogled je vnovič zdrsnil na mikroskop.

»Brez zamere, gospod, ampak nikakor si ne morem iz glave izbiti misli na ubogo Lizo, ki leži v postelji, tamkaj. Vi, ki ste učeni, ali ne vidite nobenega pripomočka, kako bi jo rešili?«

Čutili je bilo, da ga prešinja iskreno razburjenje, in vedel se je kakor pošteni, ki moleduje pri zdravniku, naj mu reši ženo.

»Ti moj Bog, tako daleč ne pojdem, prijatelj, da bi trdil, da sem si tega do-

cela v svesti,« je odvrnil profesor in si zamišljeno gladil brado, »vendar se mi zdi, da vam smem brez strahu reči, da je precej upanja. Vem, v katero skupino spada bacil, ki sem ga odkril, in upravičeno domnevam, da ga uženemo brez prevelikih težav.«

»Kako pa kanite stvar v roke vzeti?«

»Kako?... I, nekaj bom pripravil... nekaj, čemur pravimo serum, in to bomo vbrizgali ubogi gospe Scroggitovi.«

»Pa bo to zadosti, da ozdravi?«

»Menda. Skoro prepričan sem o tem.«

»Bog vas usliši!«

Scroggit je za časek omecaval, nato pa pomolil profesorju rdečo, umazano dlan.

»Dajte mi roko, gospod. Veste, srce me boli, ker sem prišel k vam, da bi vas okradel. Pa vendar človek bi menil, da me je sam Bog sem poslal. Če le na svetu morete spraviti mojo ubogo Lizo spet na noge... vam prisežem, da tega nikdar in nikoli ne pozabim... In veste, nehvaležen nisem.«

»Že dobro, že dobro, gospod Scroggit,« je rekel profesor in mu segel v roko. »Nič se ni treba zahvaljevati. Kar delam, delam edinole za napredek znanstva.«

Izbral je drugo smotko v škatli.

»Sedaj pa, g. Scroggit,« je zaključil, »vas bom moral vreči skozi vrata... pardon, skozi okno... kajti delo me še čaka. Vaš revolver si ohranim za spomin. Sicer pa se ne spodobi, da bi vam ga vrnil: to bi se reklo prehudo zaničevati zakone olike. Nate, je dodal in pobrskal po žepu svojega telovnika, »tu imata dva sovražnika. Prej si nisem mislil, da sem tako bogat. To je za nagrado, ker ste mi povedali tisto reč o bananah!«

»Hvala, gospod, hvala iz dna srca!« je vzkliknil Scroggit in vtaknil zlatnika v žep.

»Kolikšna škoda, ker ni vsakdo tako plemenit ko vi. Dostil manj tatov bi bilo, kakor jih je!«

»In kadar bo gospa Scroggitova okrevala, bomo pogledali, ali se ne bi dala najti boljša služba zanjo.«

»Oh, gospod, vi ste res predobri!« je zajecjal Scroggit ves ginjen.

Pobral je svojo čepico, ki jo je bil snel, da bi gledal v instrument, in napravil korak proti oknu.

»Bo menda bolje, če smuknem kar todle?« je vprašal.

»O, seveda, to se vam bo bolj prileglo,« je pritrdil profesor.

In pri tem se je ozrl na stekleno tubo.

»Še eno besedico, g. Scroggit,« je pristavil in s kretinjo pridržal vlomitelja, ki je hotel oditi; »nocoj sem vam površno pokazal, kakšne čudeže more znanost izvršiti, in kar sem vam dopovedoval o štirinajstih milijonih mikrobov ter o znamki, je gola resnica. Nekaj pa vam moram le priznati: tale tubica, tudi če bi jo bil zdrobil, vam ne bi bila mogla storiti nič hudega. Nobenega nevarnega mikropa nima v sebi. Kratek in malo, privoščil sem si vas.«

Vlomilec je obstal v trenutku, ko naj bi bil okobalil okno.

»Ne terite si glave zato, gospod,« se je nasmejal. »Tudi moj maček ni bil nabit. Tako si nisva nič dolžna. Na svidenje, gospod!«

To rekši je Scroggit izginil v noč.

Ko je ostal sam, se je profesor zakrohotal. Potlej je sedel v svoj naslanjač, ugasnil luč in se iznova sklonil nad svoj preljubi drobnogled.

»... In sedaj,« je zamrmral, »pričnimo na novo proučevati zadevo gospe Scroggitove. Ako naj uspešno lečimo svoje bolnike, pravijo zdravniki, je zmeraj dobro, če nas zanimajo iz posebnega vzroka.«

Spomini na „Zeleni kader“ v pohorskih gozdovih

Doživljaji vojvode pohorskih dezertierov. Ob 15letnici četovanja.

Dobro poznamo naše Pohorje v vsej krasoti njegovih vrhov, v solnčni svetlobi njegovih obširnih planjav, sočnih planin in pašnikov. Dobro vemo, kako čudovito moč nam daje skrivnostno, temno šelestenje pohorskih stoletnih gozdov in njihovih poti in stez. Ne vemo pa, da se je tudi v tem čarobnem kraljestvu odigrala ona romantika, ki je pomagala polagati temelje naši svobodi...

Na lobniškem holmcu nad slavnimi Rušami živi še zdrav in čvrst vojvoda onih 16 pohorskih junakov, ki so l. 1917. odrekli pokorščino avstrijskim tlačiteljem in so — neglede na puške in vislice — hrabro kot »dezertierje« v »Zelenem kadru« pripravljali razpad črno-žoltega cesarstva, trdo verujoč v narodno osvoboditev.

Posestnik Alfonz Šarh, je eden imamed onih pohorskih grč, ki so jih zavodne Ruše že davno pred vojno utrdile za narodno borbo. Poleg mnogih uglednih Rušanov so bili pohorski Hlebi, Robniki, Šarhi i. dr. oni vneti poborniki, ki so poskrbeli, da se je slovenska stvar razrastla in da je dozorel sad narodne svobode tudi širom pohorskih planjav...

G. Šarh je z vso prijaznostjo sprejel našega sotrudnika in mu je prav ob 15letnici svojega četnikovanja radevolje postregel s svojimi spomini, ki jih bomo objavili v odlomkih.

1. Ruški »izdajalci«.

Trpki so spomini na one nesrečne dni po veličastnem sokolskem zletu mariborske župe na Vidov dan leta 1914. Kakor so takrat naša srca prekipela v veselju nad našo narodno strnjenoostjo in močjo, tako smo teden dni pozneje občutili na lastni koži največje zasramovanje in preganjanje. V prvem izdajalskem transportu 5 najhujših sem bil tudi jaz. Prava inkvizicija se je pričela že na orožniški postaji v Rušah, kjer so nas takratni orožniki — docela brez potrebe in nezakonito — pretepali in opljuvali z vzkliki: »Srbske svinje!«. Prežaloštno je vsako opisovanje naše nadaljnje poti v Maribor in dvomim, da bi bili Mariborčani kedaj prej ali pozneje ravnali tako kruto z najhujšimi zločinci. Bila je dobesedna Golgota, in takrat smo se mnogi zakleli, da mora priti — maščevanje. Nekaj dni pozneje je sledilo še 30 Rušanov. Pri sodišču sem se delal duševno omejenega in sploh nisem odgovarjal na sodnikova vprašanja. To me je rešilo in čez 14 dni sem bil že doma. Pa sem padel z dežja pod kap: mobilizacija!

2. Vojak »p. v.«

Pri kadru 47. pešpolka v Mariboru sem kmalu zaupno zvedel, da sem pod stalnim nadzorstvom. Zloglasni pristanek »p. v.« me je spremljal na vseh listinah. Upal sem, da pridem na srbsko fronto, pa me niso dali. Do pozne jeseni sem čakal v Mariboru, o Božiču l. 1914 pa sem bil že v Galiciji, žal vedno v takih položajih, da ni bilo mogoče misliti na pobeg. Moj sklep maščevanja pa je stalno tlel v srcu. Da bi se izpostavljajal za naše največje narodne sovražnike, mi ni dopustila moja privzgojena narodna zavest. Mat — doma s Hlebovine — me je vedno spodbujala, da bodo prišli že še boljši časi za nas Slovence. Pripravljen sem bil storiti vse, da se čimprej približajo in da dobi sovrag svoje plačilo. Proti Rusom nisem oddal niti enega strela — vse je šlo daleč v zrak. To so najbrž zvedeli moji »zaščitniki« in kmalu so me prideli k saniteti za prenos težko ranjenih. Kot tak sem prišel leto dni nato na italijansko fronto. Dopusta mi niso dali in sklenil sem, da si ga vzamem sam — čimprej.

3. Prvič ubežnik.

V pozni jeseni leta 1916. se mi je potom čeških častnikov posrečilo dobiti dopust. Izkušnje so mi pokazale, da so bratje Čehi bili v »p. v.« zadevah najuvednejši, česar o svojih ožjih rojakih na žalost ne morem trditi.

Ko je 14dnevni dopust potekel, bi se moral vrniti. Toda v Rušah sem dobil toliko korajže proti Avstriji, da sem si svojevoljno podaljšal dopustnico še za 14 dni. Ko so orožniki postajali že nadležni, sem se odločil, da se javim pri kadru v Mariboru, na fronti pa ne. Tam sem se znašel še z dvema zarotnikoma, dobrima znanecema. Vincenc Verblach, Franc Sršen in jaz smo napravili načrt, da zavlečemo odhod na fronto. Vsak dan mora eden izginiti iz vojašnice, da ne bo transport naše trojice mogel biti kompleten. 14 dni se je stvar imenitno posrečila. Nekega dne so bili v Mariboru nabori, pri katerih so bili tudi moji znanci in prijatelji iz Ruš. Izginil sem ta dan iz vojašnice in s prijatelji smo jo mahali zaradi vojaških patrulj ven iz mesta — peš proti Rušam. V dobrem razpoloženju me v Bezeni zaloti patrulja, ki je po vsej okolici stikala za ubežnike. Pa hajd v Maribor v garnizijske zapore! Kosmata vest mi ni dala miru, ko smo v mraku korakali proti Limbušu. Nemec četovodja se je hotel prikupiti častnikom, ki so sedeli pred limbuško šolo, zato je zapovedal svoji četi trdi korak s pogledom na levo. Kot blisk

sem izrazil to srečno okolnost in sem se izmuznil v temi iz sredine. Skočil sem za plot in odhitel proti železnici. Slišal sem za seboj nemške kletve častnikov, ki so menda prej opazili moj beg ko patrulja. Pozneje sem zvedel, da so morali iskati drznega ubežnika vso noč. Prevneti četovodja pa je za svojo nerodnost dobil strog zapor. Na žalost je v njegovi beležnici ostalo moje ime in sem še tisto noč bil proglašen za vojaškega ubežnika-dezertierja.

Dve uri po limbuškem dogodku sem bil že spet v družbi svojih ruških znancev, ki sem jih pod vojaško »asistenco« pustil v Bezeni. Takoj jim je bila stvar jasna, ko so me zagledali v — civilni obleki. To mi je posodil železniški čuvaj in mi je dobrodošla, ker bi bil sicer še isti večer zopet v rokah vojakov.

Vsa poveljstva in orožniške postaje so dobile nalogo, da iščejo nevarnega »politično osumljenega« dezertierja Šarha...

4. Beg na — fronto.

V Rušah in na domu ni bilo več obstanke. Vsako noč in ves dan so me iskali. Poleg tega je grozila zima. Na skrivanje v gozdovih nisem mogel še misliti. Zasedovanje me je čez 1 teden prisililo, da spremenim bivališče. Toda — kam? Sklenil sem, da se podam k svoji 10. stotniji na fronto. Nekje jo bom že našel. Brez nezdah sem se s kupljeno karto prebil do Sv. Petra na Krasu. Zvedel sem, da bo kmalu ofenziva, kar sem sklepaj tudi iz nervoznosti v kraškem zaledju. Imel sem srečo! Stotnijo sem na-

šel v Trnovem, kjer sem se najprej javil zdravniku dr. Hodyju, ki me je poslal v bolnišnico v Čepovan zaradi — zobobola. Bil je Čeh, ki je dobro vedel za vse »p. v.« vojake.

Toda nemški zdravniki v Čepovanu so kaj hitro izpraznili bolnišnico za bodočo ofenzivo. K sreči so me poslali k 14. stotniji, kjer sta bila tudi oba moja brata. V vsej sveti jezi smo izražali največje nezadovoljstvo napram absolutizmu črnega orla. Prihajali so glasovi o sigurni zmagi antante. »Če ne bo šlo po sreči, pobegnemo!« Tako je sklenil tudi brat Lojze, ki pa žal ni preživel niti 11. ofenzive. V Velikem dolu sem pomagal zagrebsti njegovo krsto, ne da bi vedel, da je bil to on. Šele pozneje sem zvedel za njegovo smrt, kar me je še bolj navdalo z gnevom do starega sovraga.

Z doma sem zvedel, da je moje zasledovanje ustavljeno. Menda so ugotovili, da sem na fronti, dasi se nisem oglasil.

Zopet sem dobil pomoč pri čeških častnikih, ki so me takoj, ko so videli moje »priporočilne listine«, vzeli »na piko« in me poslali kot vojaka, ki je »koleraverdächtig«, v zaledje. Kot tak sem prišel v razne bolnišnice, dasi sem bil zdrav kot riba. Majniško deklaracijo sem pričakal v Gradcu.

Brat, mati in ruški prijatelji so mi pisali dr. Krekove besede:

»Dvignite glave, ker bliža se vaše odrešenje!« To je bil najboljši alarm, da je konec švejčkanja in da bo treba stvar drugače pospešiti... (Se bo nadaljevalo.)

Trda beseda našega vinogradnika

Dopis s podeželja.

V »Večerniku« št. 109 z dne 13. 5. 1933 stran 4 ste pod naslovom »Trda beseda našega vinogradnika, dopis s podeželja« v stolpcu 3 in 4 trdili, da so mesarji do zadnjega plačevali krave in ostalo živino po 1.— Din kg žive teže, meso pa se sekajo po 8.— do 10.— Din kg. Ko se je pa cena živine dvignila na 2.— Din kg, so tudi cene mesa takoj poskočile na 10.— do 12.— Din. Če pa so cene živine čez nekaj časa zopet padle, je bilo treba čakati po več mesecev, da so se znižale tudi cene mesa.

Gornje trditve so neresnične in so z njimi prizadeti na časti mariborski mesarji, ki so po zakonu vsi člani »Združenja mesarjev in klobasičarjev v Mariboru« ter je vsled tega to Združenje zakoniti reprezentant mariborskih mesarjev.

Ni res, da bi mesarji plačevali krave in ostalo meso do zadnjega po 1.— žive teže, meso pa po 8 do 10 Din kg. Živina se je podražila že nekako pred enim mesecem in še bolj zadnjih 14 dni.

Pred podraženjem so plačevali mesarji živino sledeče: kg žive teže: prvo-

vrstno Din 3.50 do 4.50 Din, prodajali po Din 8.— do Din 10.— kg; drugovrstno Din 2.50 do 3.50 Din, prodajali po Din 6.— do Din 8.— kg; tretjevrstno Din 1.50 do 2.50 Din, prodajali po Din 3.— do Din 5.— kg. Nakupne in prodajne cene po podraženju so bile sledeče: prvovrstno Din 4.50 do 5.50 Din, prodajne po Din 10.— do Din 12.—; drugovrstno Din 3.50 do 4.50 Din, prodajne po Din 8.— do Din 10.—; tretjevrstno Din 2.50 do 3.50 Din, prodajne po Din 6.— do Din 8.—. Vse gornje cene objavlja redoma 14dnevno mariborsko tržno nadzorstvo, in tudi časopisje. Razven tega so nakupne cene razvidne pri Mestni klavnici, ki pošilja redno vse podatke o nakupnih cenah Davčni upravi v svrhu odmeritve davka na poslovnih promet.

Cene mesa se torej niso dvignile več kot odgovarjajoči razliki, ampak odgovarjajo cene mesa zakonito dovoljenemu zaslužku v smislu tozadevne odredbe Banske uprave dravske banovine.

Maribor, dne 16. maja 1933.
Za »Združenje mesarjev in klobasičarjev v Mariboru« dr. Avg. Reisman.

Mali oglasi

Razno

ZA POTOVANJE:
ročni kovček, usnjate torbe, nahrbtnike, etnie za fotogr. aparate itd. Velika izbira, nizke cene. Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1527

MARTIN SAFRAN,
sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar. Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

DNEVNO SVEŽI JOGHURT
na debelo, na drobno. Mlekarna Bernhard, Aleksandrova cesta 51. Koroška cesta 10. 1668

Prodaj

MAJHNO PARCELO
prodaj. Kupec lahko takoj zida, ker je načrt in občinska komisija gotova. Vprašati v Studencih, Frankopanova ulica 8. 1788

NOV ŠIVALNI STROJ,
pogrezljiv, ceneno na prodaj. Kotlar Marko Čutič, Slovenska ulica 18. 1785

RADIOAPARAT,
3 cevni na baterije in zvočnik, skoraj nov, poceni na prodaj. Vprašati Jelačičeva 9. 1713

Stanovanje

STANOVANJE,
obstoječe iz dveh sob, kabineta, kuhinje in pritlikin, oddam s 15. junijem. Naslov v upravi lista. 1790

DRŽ. URADNIK
brez otrok išče stanovanje, sobo in kuhinjo, v okolici Meleja za takoj ali s 1. junijem. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Državni mojster«. 1710

V nailem

GOSTILNO S HLEVOM
za konje, lepim vrtom, na zelo prometni cesti v Mariboru. takoj oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 1786

Sobo odda

SOBO,
opremljeno, s posebnim vodom, oddam. Vrbanova ulica 28, pritličje desno. 1750

Oglašujte!

Službo dobi

KUHARICO,
prvovrstno, 25—30 let staro, z večletno gostilniško prakso. sprejme boljša gostilna. Naslov v upravi »Večernika«. 1784

DOBRE POTNIKE
išče novo vpeljano podjetje proti fiksnim plačim in provizijam. Ponudbe pod značko »Varčen« na upravo »Večernika«. 1776

Službo išče

PERFEKтна KUHARICA
išče službo za takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 1729

STAREJŠA VDOVA,

poštena in zanesljiva, išče službo gospodinje ali k otrokom. Naslov v upravi. 1745

ABSOLVENTINJA TRGOV-SKEGA TECAJA,

z znanjem slovenskega in nemškega jezika, strojepisja in slovenske stenografije išče nameščenja. Ponudbe na upravo lista pod »skromna«. 7000

Pouk

INSTRUKCIJE
daje brezposeln dipl. učitelj. Ponudbe na upravo lista pod »Dipl. učitelja«. 1616

MODNI LISTI

FRANCOSKI IN NEMŠKI
V NAJVEČJI IZBERI V

TISKOVNI ZADRUGI
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13.

Še samo kratek čas

traja oblastno dovoljenarazprodaja pri

Kormannu
v Mariboru, Gosposka 3

Izrabite brezpogojno predopustitvijo trgovine ta prilžnostni nakup. Oglejte si moja izložbena okna. Tako ceneno še niste nikdar kupili!

20 do 50% popusta in še ceneje!